

Демчук Ангеліна. Засоби вербалізації гучності та темпу в сучасній англійській мові. Статтю присвячено аналізу засобів вербалізації гучності та темпу в сучасній англійській мові, які розглядаються як одні з основних просодичних характеристик мовленнєвого голосу. Актуальність дослідження зумовлено необхідністю отримати цілісне уявлення про вербальну репрезентацію в сучасній англійській мові феномену звучання голосу людини в процесі продукування мовлення. Метою статті є класифікація, аналіз та опис семантичної структури мовних засобів вербалізації гучності та темпу в сучасній англійській мові. Засоби вербалізації гучності та темпу виражені як на рівні сем, так і на рівні семем. Природа досліджених просодичних характеристик репрезентовано в мові ономасіологічними категоріями процесуальності й ознаковості процесу.

Ключові слова: вербалізація, гучність, темп, просодична характеристика, семантична структура, сема, семема, ономасіологічна категорія.

Demchuk Angelina. Means of Loudness and Tempo Verbalization in the Modern English Language. The article studies means of loudness and tempo verbalization in the modern English language. Loudness and tempo are considered as one of the main speaking voice prosodic characteristics. Actuality is conditioned by the necessity to obtain an integral conception about the human voice verbal representation in the modern English language. The main task of the article is to classify, to analyze and to describe the semantic structure of the language means verbalizing loudness and tempo in the modern English language. Means of loudness and tempo verbalization are expressed on the seme level as well as on the sememe level. The nature of the researched prosodic characteristics is represented by the onomasiological categories of the processuality and the process indication.

Key words: verbalization, loudness, tempo, prosodic characteristic, semantic structure, seme, sememe, onomasiological category.

Стаття надійшла до редколегії
15.03.2013 р.

УДК 81'37=811.11

Віктор Дребет

Іменниковий склад із різними синтаксичними функціями в пасивних конструкціях сучасної німецькомовної преси

У статті зроблено спробу встановити закономірності генерування думки та її трансформації в іменникові номінації з певними синтаксичними ролями в рамках пасивних конструкцій з урахуванням чинника мовного логіцизму, утвореного й наявного в німецькомовному середовищі для преси. Актуальність такого дослідження полягає в необхідності отримання нових знань про функціональні характеристики іменникового складу в мовленнєвій ситуації з певним предметно-логічним змістом. Матеріалом дослідження стали німецькомовні онлайн-тексти німецької, австрійської та швейцарської преси. Виконаний аналіз дає підставу стверджувати про актуальність контекстуальної реалізації прямої номінації та моносемічного потенціалу іменника в ролі функціонального доповнення й носія дії в синтаксичних рамках пасиву.

Ключові слова: мовний логіцизм, пряма / похідна номінація, моносемічний потенціал, синтаксичний підмет, факультативне доповнення, носій дії, хі-квадрат, коефіцієнт взаємної сполученості.

Постановка наукової проблеми та її значення. Частина мови класичної граматики формувалися на тій думці, що реальний світ пов'язаний із мовою, яка його позначає. Субстанціональне розуміння позамовної й мовної дійсності чітко простежується в давньому мовознавстві з його філософським вираженням. Існувало переконання, що матеріальний світ складається з речей, із субстанції: «Речі або спричиняють певні зміни, або зазнають їх. Речі перебувають у певних відношеннях між собою. Вони мають певний вимір, займають певне місце в просторі й часі» [10, с. 77–78]. Нові або по-новому досягнуті речі та явища об'єктивної реальності переважно сприймаються носіями мови як іменники, тобто слова, що називають предмет, дію, явище, ознаку, а тому зрозумілим є інтерес до вивчення семантичної природи іменника з найрізноманітніших позицій та в найрізноманітніших аспектах (див. [1; 4; 5; 9; 10]). Незважаючи на посилений інтерес лінгвістів до цієї проблематики,

поза увагою в сучасному германському мовознавстві залишається вивчення функціональних ролей іменника з урахуванням мовного логіцизму в мовленнєвому контексті. Зокрема, це стосується синтаксичних функцій іменника з реалізацією різних типів номінацій на рівні мовлення.

Мета роботи – вивчення реалізаційних можливостей іменника з певними синтаксичними функціями в рамках пасивної конструкції на предмет актуалізації парадигматичних властивостей іменника на синтагматичній осі. Це дасть змогу відповідно сприйняти генерування думки та її трансформацію в іменникові номінації з різними синтаксичними ролями в рамках пасивних конструкцій за логікою мовних законів, які утворились і функціонують у німецькій мові для сучасної преси.

Матеріалом дослідження стали німецькомовні тексти з Інтернет-видань німецької, австрійської та швейцарської преси («Spiegel», «Focus», «Stern», «Profil», «Wienerzeitung», «Bernertzeitung», «Neue Zürcher Zeitung») та тлумачний словник німецької мови «DUDEN. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache». Методом суцільної вибірки взято 3000 іменників із різними синтаксичними функціями в рамках пасивних конструкцій, які траплялись у згаданих вище виданнях німецькомовної преси.

Іменник і логічний синтаксис

Свого часу німецько-американський філософ і логік Рудольф Карнап почав переносити принципи формальної теорії на формальні мовні правила. Він протиставляв логіку і синтаксис: «На практиці кожен логік із часів Арістотеля при встановленні правил тримався речень. ... Але на противагу цьому тут потрібно представляти і проводити думку про те, що і логіка також має підходити до речень формально» [8, с. 1–2]. Зі свого боку, Косеріу критикує мовний логіцизм: «Мова не може бути ані логічною, ані нелогічною» [7, с. 217–218]. Із цим ми не можемо погодитись уже через те, що граматика вибудовує правила за законами певної мови, а тому формальний підхід до речення, установлення формальних синтаксичних правил заперечують мовний логіцизм. Мовний знак, реалізуючись у мовленні, входить у контекст залежно від певної ситуації, предметно-логічного, денотативного змісту й співвідноситься з конкретними граматичними формами та синтаксичними конструкціями [2, с. 12]. Поділяючи стурбованість згаданих вище авторів щодо крайнього логіцизму мови, водночас потрібно бути, мабуть, обережнішим з абсолютними запереченнями існування логічності граматичної системи. Вона вже логічна через пройдений шлях мовного розвитку. С. Я. Єрмоленко говорить про мовленнєве мислення в певних граматичних формах [2, с. 13]. Отож, мовний логіцизм повинен розглядатися як перспектива вивчати генерування думки, її трансформації в синтаксичних і семантичних рамках за логікою тих законів, які утворились і функціонують у межах певної мови.

У цій роботі ми ставимо за мету вивчити реалізаційні можливості іменника з певними синтаксичними функціями в рамках пасивної конструкції. Для виконання поставленого перед нами завдання ми вибрали німецькомовні тексти з інтернет-видань німецької, австрійської й швейцарської преси («Spiegel», «Focus», «Stern», «Profil», «Wienerzeitung», «Bernertzeitung», «Neue Zürcher Zeitung»). Отже, ці прес-видання стали матеріалом для дослідження реалізаційних можливостей іменника у пасивних конструкціях. Виходячи з ієрархії мовних значень на парадигматичній осі, у нашій роботі ми користувалися для встановлення прямих, переносних номінацій і моносемії досліджуваних іменників у реченні авторитетним тлумачним словником «DUDEN. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache» у 10 томах (далі – ДУДЕН) [13]. Подані поряд із тлумаченням слова міні-контексти сприятимуть уникненню можливого суб'єктивізму в процесі розмежування прямих і переносних номінацій іменника, полегшать установлення характеру семантичної трансформації в мовленні.

Ми свідомі необхідності «отримати не тільки якісь кількісні характеристики досліджуваного об'єкту, але й встановити з допомогою спеціальних статистичних прийомів достовірність статистичних результатів» [3, с. 110]. Тому отримані кількісні характеристики будуть піддані статистичній обробці. Із допомогою критерію χ^2 (хі-квадрат) ми спробуємо виявити наявність чи відсутність взаємозв'язку між типами номінації іменників та їх синтаксичними функціями в рамках пасивних конструкцій, а за допомогою коефіцієнта взаємної спряженості або сполученості ми ставимо за мету вивчити ще й міру такого зв'язку між досліджуваними величинами (детальніше про критерій хі-квадрат та коефіцієнт взаємної сполученості (див. [3, с. 120–125]). Оскільки іменник як частина мови в синтаксичних конструкціях виконує певні синтаксичні функції, то закономірно в нашому випадку буде вивчити можливу залежність типу реалізованих номінацій від синтаксичної функції іменника, з якою він контекстуально інтегрується в пасивну конструкцію. Виходячи зі специфіки утворення

пасивних конструкцій із синтаксично вираженою вказівкою на наявність чи відсутність носія дії, наявність або відсутність об'єкта, на якого направлена дія, ми класифікували іменник за синтаксичними функціями, традиційно поділеними на три групи: 1) іменник як носій дії в прийменниковій групі, залежній від ступеня активності носія певної дії; 2) іменник як суб'єкт (синтаксичний підмет), на якого направлена дія; 3) іменник як факультативне доповнення (додаток, обставина) [6, с. 65–75].

Реалізація синтаксичних функцій іменника в пасивних конструкціях

Отже, отримані 3000 іменників проаналізовані стосовно реалізації прямих, похідних номінацій та моносемічного потенціалу іменника залежно від синтаксичних функцій цієї частини мови в пасивних конструкціях, які траплялися у згаданих вище Інтернет-виданнях німецькомовної преси. Результати дослідження відображено у таблиці 1.

Таблиця 1

Взаємозв'язок між типом реалізованих номінацій іменника та синтаксичними функціями іменника в пасивних конструкціях

Синтаксичні функції іменника в пасивних конструкціях	Типи реалізованих номінацій іменника як певного члена речення в пасивних конструкціях			Разом
	пряма номінація	похідна номінація	моносемічний іменник	
Іменник як факультативне доповнення (додаток, обставина)	522 $\chi^2 = 8,049$ K= 0,0518	354 $\chi^2 = 0,011$ K= 0,002	642 $\chi^2 = 6,622$ K= 0,047	1518
Іменник як суб'єкт (синтаксичний підмет), на якого направлена дія	336 $\chi^2 = 1,558$ K= 0,023	264 $\chi^2 = 0,400$ K= 0,012	498 $\chi^2 = 0,399$ K= 0,012	1098
Іменник як носій дії в прийменниковій групі, залежній від ступеня активності носія певної дії	102 $\chi^2 = 5,983$ K= 0,045	84 $\chi^2 = 0,571$ K= 0,014	198 $\chi^2 = 8,640$ K= 0,054	384
Разом	960	702	1338	3000

Іменники із синтаксичною функцією факультативного доповнення

Отож, подані в таблиці 1 результати свідчать про те, що в досліджуваних пасивних конструкціях найчисельніші реалізації спостерігаються для іменників із синтаксичною функцією факультативного доповнення. Наприклад:

«Am 28. September soll das Energiekonzept vorgestellt werden ...» [16]. У цій пасивній конструкції іменник *September* у ролі факультативного доповнення обставини часу реалізує свій моносемічний мовний потенціал (*der September – neunter Monat des Jahres*);

«... und erst nach Abschluss der Beratungen könne beurteilt werden, ob...» [14]. У наведену пасивну конструкцію іменник *Abschluss* інтегруються із синтаксичною функцією обставини часу з реалізацією похідного значення (3. a) *Ende, Beendigung*), а іменник *Beratungen* – як додаток із реалізацією першого значення (1. b) *Besprechung, Unterredung*).

Іменники із синтаксичною функцією суб'єкта або синтаксичного підмета

Кількісні характеристики таблиці 1 показують, що наступне за чисельністю місце займають реалізації іменника як суб'єкта або синтаксичного підмета в пасивних конструкціях. Наприклад:

«... weil die Opfer schlicht als dement klassifiziert und daher nach ihrem Tod nicht obduziert wurden» [17]. У рамках цієї пасивної конструкції іменник *Opfer* в ролі суб'єкта або синтаксичного підмета реалізує свою похідну словникову номінацію (3. jmd., der durch jmdn., etw. umkommt, Schaden erleidet);

У пасивній конструкції «... dass die Notbremse gezogen werden muss» [12] ми спостерігаємо, що в ролі синтаксичного підмета іменник *Notbremse* реалізує своє перше значення, яке поряд із

відповідними семними компонентами також містить позначку про те, що для подібних контекстів із виразом *die Notbremse ziehen* перше значення тлумачиться в переносному або метафоричному розумінні. Іншими словами, прямі словникові значення також можуть реалізовуватись метафорично й такі метафоричні вирази зафіксовано на відповідному парадигматичному рівні полісемантичної структури слова. Отже, слово *Notbremse* реалізує своє перше значення метафорично (*die Notbremse* – 1. *Bremse in Eisenbahn-, Straßenbahnwagen o.Ä., die bei Gefahr von den Fahrgästen betätigt werden kann: die Notbremse ziehen* (Ü., ugs.: *stoppt eine gefährliche Entwicklung*)).

Іменники із синтаксичною функцією носія дії в прийменниковій групі, залежній від ступеня активності носія певної дії

Завершує нашу класифікацію група реалізацій іменника з синтаксичною функцією носія дії в прийменниковій групі, залежній від ступеня активності носія певної дії. Наприклад:

«*Mit Finanzmarktregeln soll keine Wettbewerbspolitik betrieben werden*» [15]. У цьому реченні іменник *Finanzmarktregeln* із синтаксичною функцією носія дії відсутній у словнику, тобто він є складним утворенням для одного моменту або одного контексту і належить до складних слів, що «виникли в словотворі автора тексту під час формулювання думки» [11, с. 41]. Очевидно, що такі утворення складних слів є виявом мовної економії. Слід пам'ятати, що така форма словотвору для одного контексту виправдана лише тоді, коли досягнута таким чином мовна економія не утруднює розуміння конденсованого змісту й не примушує нас читати «між рядками». Ми вважаємо виправданим для кращої аргументації трансформувати такі складні утворення в описовий контекст, у якому основна або друга частина складного слова (*das Grundwort*) виступатиме домінантою для визначення типу реалізації всього утворення. У цьому випадку іменник *Finanzmarktregeln* можна трансформувати як *Regeln des Finanzmarkts*. Отже, нам потрібно здійснити семантичний аналіз першого й другого компонентів складного слова. Перша частина слова *Finanzmarkt* у словнику ДУДЕН має моносемічне тлумачення (*Markt, auf dem Finanzierungsmittel [als Ertrag bringende Geld- u. Vermögensanlagen der Gläubiger] angeboten u. [zur Finanzierung von Aktivgeschäften] nachgefragt werden*). Таке тлумачення дає нам змогу нам зіставити *Finanzmarkt* із тлумаченнями *Regel* у першому значенні (1. a) *aus bestimmten Gesetzmäßigkeiten abgeleitete, aus Erfahrungen u. Erkenntnissen gewonnene, in Übereinkunft festgelegte, für einen jeweiligen Bereich als verbindlich geltende Richtlinie; [in bestimmter Form schriftlich fixierte] Norm, Vorschrift*). Це є підставою, щоб характеризувати весь зміст складного іменника *Finanzmarktregeln* з синтаксичною функцією носія дії, як пряму номінацію, яка впливає з головного компонента складного утворення, тобто зі слова *Regel*;

У реченні «*Er wurde von anderen Passagieren und Besatzungsmitgliedern überwältigt*» [18] носіями дії в рамках пасиву виступають іменники *Passagiere* та *Besatzungsmitglieder*. Перше слово реалізує свій моносемічний іменниковий потенціал (*der Passagier – Reisender in der Bahn, auf dem Schiff od. im Flugzeug, Flug-, Fahrgast*), а слово *Besatzungsmitglieder* у такому варіанті складених основ відсутнє в словнику, тому в цьому випадку, як і раніше, виконується аналіз тлумачень двох основ із наступним їх синтезуванням у складне слово одного моменту або контексту. Змістовно перша основа *Besatzung* тлумачиться своїми семами першого значення (*die Besatzung – 1. Mannschaft eines größeren Fahrzeugs (bes. eines Schiffs, Flugzeugs)*) і логічно зіставляється з тлумаченнями першого значення слова *Mitglieder* (*das Mitglied – 1. Angehöriger einer Gemeinschaft, eines Familienverbandes o.Ä.*). Цей складений комплекс лексем тлумачиться, виходячи із семного складу визначального слова *Mitglied*, як реалізація прямої номінації іменника як носія дії в пасивній конструкції.

Отже, виходячи з результатів нашої роботи, можна зробити такі **висновки**:

– у пасивних конструкціях досліджених німецькомовних публіцистичних текстів найбільша кількість іменникових реалізацій належить моносемічним іменникам, друге місце займають реалізації прямих іменникових номінацій, третє місце займають іменники, що реалізують свої похідні значення або номінації;

– дослідження реалізаційних можливостей іменника з певними синтаксичними функціями в пасивній конструкції показали, що найбільша кількість іменників реалізується із синтаксичною функцією факультативного доповнення (наприклад, як обставина чи додаток). Наступне за чисельністю місце займають реалізації іменника як суб'єкта або синтаксичного підмета в пасивних конструкціях. Найменшу кількість реалізацій фіксуємо для іменників із синтаксичною функцією носія дії в прийменниковій групі, залежній від ступеня активності носія певної дії. Цікаво, що обчислення за формулою ксі-квадрат установили статистично значимі зв'язки між досліджуваними величинами як

для найбільш численної групи реалізацій іменника із синтаксичною функцією факультативного доповнення в ролі додатка чи обставини, так і для найменш численної групи реалізацій іменника із синтаксичною функцією носія дії. Окрім того, ці статистично значимі зв'язки зафіксовано в даних групах для однакових типів реалізацій – для моносемічного потенціалу та прямої номінації іменника. Цей факт дає підставу говорити про актуальність логіки контекстуального співіснування реалізацій прямої номінації й моносемічного потенціалу іменника як функціонального доповнення та носія дії в синтаксичних рамках пасиву в досліджуваних німецькомовних публіцистичних текстах.

Перспективи подальших досліджень. Звичайно, що такі висновки не є остаточними. Імовірно, вони є поштовхом для продовження й поглиблення дослідження логіки взаємозв'язків між синтаксичними характеристиками пасивних конструкцій та семантичними характеристиками слова в німецькій мові. Ми свідомі також необхідності залучати до такого вивчення не лише публіцистичні тексти, а й художні твори сучасної німецькомовної прози, що дасть можливість побачити цілісну картину сучасної динаміки функціонування іменника в пасивних конструкціях, а статистичні обчислення виведуть нас на нове бачення мовного логіцизму в німецькій мові. Багатоаспектне вивчення актуальних парадигматичних й синтагматичних взаємозв'язків іменника з певними характеристиками речення в тексті, де експліцитні чи імпліцитні інтенції автора можуть передаватись із допомогою відповідного семантично-синтаксичного комплексу слова й речення, сприятиме розв'язанню низки проблем у практичній лексикографії стосовно укладання нових двомовних словників з урахування нових німецькомовних реалій та утворень у такій частині мови, як іменник.

Джерела та література

1. Генералова Л. К. К вопросу о структуре значений имен существительных / Л. К. Генералова // Сборник научных трудов Московского педагогического ин-та. – М., 1973. – № 71. – С. 43–50.
2. Ермоленко С. Я. Синтаксис і стилістична семантика / С. Я. Ермоленко. – К. : Наук. думка, 1982. – 210 с.
3. Левицкий В. В. Семасиология / В. В. Левицкий – Винница : Нова Кн., 2006. – 512 с.
4. Ольшанский И. Г. Полисемия существительных в языке и речи / И. Г. Ольшанский. – М. : Высш. шк., 1982. – 149 с.
5. Чернышенко Н. Н. Факторы, влияющие на употребление падежных форм в современном немецком языке : автореф. дис. на соискание учёной степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / Н. Н. Чернышенко. – Одесса, 1987. – 25 с.
6. Шендельс Е. И. Практическая грамматика немецкого языка : учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. / Е. И. Шендельс. – [3-е изд., испр.]. – М. : Высш. шк., 1988. – 416 с.
7. Coseriu E. Sprachtheorie und allgemeine Sprachwissenschaft / E. Coseriu. – 5 Studien, Band 2. – München : Wilhelm Flink Verlag, 1975. – 295 s.
8. Garnap R. Logische Syntax der Sprache / R. Garnap. – Wien ; Neu-York : Springer-Verlag, 1968. – 274 S.
9. Ladissow A. Konnotation in der nominalen Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / A. Ladissow // Entwicklungen der Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. – Berlin : Akademie der Wissenschaften der DDR, 1983. – S. 21–48.
10. Mainke E. Das Substantiv in der deutschen Gegenwartssprache / E. Mainke. – Heidelberg : Universitätsverlag WINTER, 1996. – 496 s.
11. Polenz P. Deutsche Satzsemantik / P. Polenz. – 2., durchges. Aufl. – Berlin ; New York : Walter de Gruyter, 1988. – 389 s.

Джерела ілюстрованого матеріалу

1. Der (fast) chancenlose Protest [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.stern.de/politik/deutschland/umstrittenes-bauprojekt-stuttgart-21-der-fast-chancenlose-protest-1597310.html>
2. DUDEN. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in zehn Bänden / hrsg. vom Wissenschaftlichen Rat der Dudenredaktion. – 3., völlig neu bearb. Auflage. – Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 1999.
3. Fischer für sachliche Islam-Debatte [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wienerzeitung.at/default.aspx?tabID=5084&alias=wahlen&cob>
4. Fortschritt, aber kein Schlusspunkt [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wienerzeitung.at/DesktopDefault.aspx?TabID=3924&cob=515659>
5. Merkel fürchtet die Atomfalle [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/0,1518,713281,00.html>
6. Rinderkram: Forscher entdeckten einen neuen, aggressiveren Erreger [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profil.at/articles/1035/560/276930/rinderkram-forscher-erreger>
7. Suspektes Gepäck und rätselhafte Routen – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.focus.de/politik/ausland/terrorverdacht-suspektes-gepaeck-und-raetselhafte-routen_aid_547419.html

Дребет Виктор. Состав имён существительных с разными синтаксическими функциями в пассивных конструкциях современной немецкоязычной прессы. В статье сделана попытка определить закономерности генерирования мысли и её трансформации в номинации существительных с разными синтаксическими ролями в рамках пассивных конструкций с учётом фактора языкового логицизма, образованного и функционирующего в немецкоязычной среде для прессы. Актуальность такого исследования состоит в необходимости получения новых знаний о функциональных характеристиках состава имён существительных в речевой ситуации с определённым предметно-логическим содержанием. Материалом исследования стали немецкоязычные онлайн-тексты немецкой, австрийской и швейцарской прессы. Проведённые здесь статистические подсчёты дают право говорить об актуальности контекстуальных реализаций прямой номинации и моносемического потенциала существительного в роли функционального дополнения и носителя действия в синтаксических рамках пассива. Разноаспектное изучение функций существительного в тексте будет способствовать решению ряда вопросов в практической лексикографии при составлении словарей с учётом новых языковых реалий в немецком языке.

Ключевые слова: языковой логицизм, прямая / производная номинация, моносемический потенциал, синтаксическое подлежащее, факультативное дополнение, носитель действия, хи-квадрат, коэффициент взаимной сопряженности.

Drebet Viktor. Noun Structure with Various Syntactic Functions in Passive Constructions of Contemporary German Press. The article finds out the common factors of thought generation and its transformation into noun nominations with certain syntactic roles in the frame of passive constructions considering the language logicism factor that has developed and is functioning for the press within German-speaking environment. This problem is important today because there is a need in getting new knowledge about functional characteristics of the noun structure in the speech situation of certain objective and logical context. German online-texts of the German, Austrian and Swiss press are the material under investigation. The statistical calculations bear evidence of the relevance of the direct nomination's contextual realization and monosemic potential of the noun in the role of the functional complement and the action carrier within the syntactic framework of the passive. The multiple aspect study of the noun in the text will put forward solving the range issues in practical lexicography while compiling dictionaries considering new realities in the German language.

Key words: language logicism, direct/derivative nomination, monosemic potential, syntactic subject, facultative complement, action carrier, chi-square, coefficient of agreement.

Стаття надійшла до редколегії
22.03.2013 р.

УДК 811.111'373.42:004

Майя Жулінська

Синонімія комп'ютерної лексики

У статті зроблено спробу обґрунтувати важливість вивчення синонімії в комп'ютерній сфері, охарактеризувати цілі й проблеми сучасних досліджень у цій галузі, визначити функції синонімії в лексичній системі сфери інформаційних технологій. У роботі проаналізовано закономірності виникнення синонімічних рядів англійської комп'ютерної лексики, розглянуто найпоширеніші синонімічні ряди серед неологізмів комп'ютерної сфери в різних концептах, встановлено головні джерела поповнення синонімічних рядів, виокремлено основні комп'ютерні тематичні групи, у яких виникають найдовші синонімічні ряди та причини їх виникнення.

Ключові слова: комп'ютерна сфера, неологізм, синонімія, синонімічний ряд, концепт, метафора, образність.

Постановка наукової проблеми та її значення. Характерною рисою підмови комп'ютерних технологій є надзвичайно стрімке виникнення нових лексичних одиниць, тому вивчення способів збагачення лексики в цій галузі, зокрема синонімії, набуває особливого значення.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Аналіз сучасних досліджень лексичних інновацій засвідчив, що в центрі уваги дослідників перебуває здебільшого вивчення способів творення та класифікація неологізмів. Дослідників неологізмів, неза-